

Hof van Cassatie, arrest van 3 februari 2003

*Arbeidsovereenkomst – opzeggingstermijn – artikel 82 van de
Arbeidsovereenkomstenwet – 1. wet van politie en veiligheid – 2. criteria*

*Contrat de travail – délai de préavis – article 82 de la Loi relative aux contrats
de travail – 1. loi de police – 2. critères*

E L. eiser, vertegenwoordigd door Mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te 1000 Brussel, Brederodestraat 13, alwaar keuze van woonplaats wordt gedaan, tegen

1. GATES EUROPE CC, naamloze vennootschap, met zetel gevestigd te 9230 Aalst-Erembodegem, Dokter Carlierlaan 30,

2. GATES RUBBER COMPANY, vennootschap opgericht onder de wetgeving van de Staat Colorado (Verenigde Staten van Amerika), met zetel gevestigd in Denver, P.o. Box 5887, 900, South Broadway, 50217-5887 Colorado,

verweersters, vertegenwoordigd door Mr. Huguette Geinger, advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te 1000 Brussel, Quatre Brasstraat 6, alwaar keuze van woonplaats wordt gedaan.

I. Bestreden beslissing

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest, op 13 mei 2002 gewezen door het Arbeidshof te Gent. Gelet op het arrest van het Hof van 10 december 2001.

II. Rechtspleging voor het Hof

Afdelingsvoorzitter Robert Boes heeft verslag uitgebracht.
Advocaat-generaal Anne De Raeve heeft geconcludeerd.

III. Middelen

Eiser voert in zijn verzoekschrift twee middelen aan.

1. Eerste middel

(...)

2. Tweede middel

Geschonden wettelijke bepalingen

- artikel 82 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten (in de versie zoals het bestond na de wijziging bij wet van 30 maart 1994 en vóór de wijziging bij koninklijk besluit van 20 juli 2000) ;
- artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek.

Aangevochten beslissing

Het arbeidshof verklaart eisers vordering tot betaling van een opzeggingsvergoeding slechts gedeeltelijk gegrond en beslist dat aan eiser slechts een opzeggingstermijn van 39 in plaats van 60 maanden verschuldigd was.

Het arbeidshof beslist aldus op volgende gronden :

“4.1. De beschikkingen in het tussenarrest

Het arbeidshof oordeelde inzonderheid :

- *dat de Amerikaanse wet als lex contractus diende te worden aangezien;*
- *dat de Belgische wetten van politie en veiligheid toepasselijk waren en dat als zodanig moesten worden aangezien, de regel in de Arbeidsovereenkomstenwet dat aan een arbeidsovereenkomst voor bedienden slechts een einde kon worden gemaakt door middel van een regelmatige opzegging met het in acht nemen van een opzeggingstermijn, op straffe van het verschuldigd zijn van een opzeggingsvergoeding in de zin van artikel 39 van de Arbeidsovereenkomstenwet, en de regel in dezelfde wet dat de toepasselijke opzeggingstermijn overeenkomstig artikel 82, en voor de hogere bedienden, overeenkomstig §3 van deze bepaling, moest worden vastgesteld (...).*

4.2.3. Nopens de opzeggingstermijn

Het arbeidshof oordeelt dat [de verweersters] een einde hadden kunnen maken aan de arbeidsovereenkomst door middel van een opzeggingstermijn van 39 maanden, gelet op het gewicht van de factoren leeftijd (60 jaar en 11 maanden), anciënniteit (35 jaar en 7 maanden), functie (verantwoordelijke voor de Europese operaties) en loon (13.737.915 BEF in 1997). Het is evident dat de rechter niet gebonden is door de één of andere formule. De opzeggingstermijn is gelijk aan de termijn waarover [eiser] in abstracto diende te beschikken om een gelijkwaardige betrekking te vinden.

De door het arbeidshof bepaalde opzeggingstermijn houdt terdege rekening met de zeer geringe nog bestaande kans om hetzij in België hetzij in een ander land een gelijkwaardige betrekking wat betreft de functie en de beloning te vinden.

Het arbeidshof neemt echter ook in aanmerking dat de partijen door een arbeidsovereenkomst naar Amerikaans recht verbonden waren en dat [eiser], zoals in het tussenarrest al werd verduidelijkt, eerder toevallig werd ontslagen op een ogenblik waarop hij zich nog kon beroepen op de Belgische wetten van politie en veiligheid (...).

Aan [eiser] komt een opzeggingsvergoeding toe overeenstemmend met het loon en de ingevolge de overeenkomst verworven voordelen gedurende 39 maanden.”

Grieven

Overeenkomstig artikel 82 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten bepaalt de rechter, bij ontstentenis van een overeenkomst tussen partijen, de opzeggingstermijn voor bedienden met een hoger dan het bij wet vastgestelde jaarloon.

De door de rechter vast te stellen opzeggingstermijn is, volgens de gegevens eigen aan iedere zaak, gelijk aan de termijn waarover de ontslagen werknemer dient te beschikken om een gelijkwaardige betrekking te vinden.

De rechter die een opzeggingstermijn voor een bediende met een hoger loon vaststelt, mag bijgevolg geen rekening houden met omstandigheden die geen verband houden met de kans voor de bediende om een gelijkwaardige betrekking te vinden.

Overeenkomstig artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek verbinden de wetten van politie en veiligheid allen die binnen het grondgebied wonen.

Artikel 82 van de Arbeidsovereenkomstenwet is een wet van politie en veiligheid, voor zover het bepaalt dat de in acht te nemen opzeggingstermijn bij ontstentenis van overeenkomst tussen de partijen door de rechter worden bepaald.

Eiser voerde in zijn appèlconclusie (...) aan dat de rechter bij het vaststellen van de opzeggingstermijn rekening dient te houden met zijn theoretische kans om een evenwaardige betrekking te vinden en dat deze regel ook geldt, wanneer het Belgisch recht niet de *lex contractus* is, maar van toepassing is als wet van politie en veiligheid.

Eiser voerde voorts aan (...) dat, rekening houdend met de exclusieve omstandigheden van zijn geval, een opzeggingstermijn van 60 maanden redelijk is.

Het arbeidshof brengt weliswaar in herinnering dat artikel 82, §3, van de Arbeidsovereenkomstenwet een wet van politie en veiligheid is en dat de opzeggingstermijn in casu gelijk is aan de termijn waarover eiser in abstracto moet beschikken om een gelijkwaardige betrekking te vinden.

Het arbeidshof houdt voorts rekening met de kansen van eiser om een gelijkwaardige betrekking zowel in België als in het buitenland te vinden.

Het arbeidshof neemt vervolgens echter ook in aanmerking dat partijen door een arbeidsovereenkomst naar Amerikaans recht waren verbonden en dat eiser veeleer toevallig werd ontslagen op een ogenblik waarop hij zich nog op de Belgische wetten van politie en veiligheid kon beroepen.

De in het arrest voorkomende term echter doet duidelijk ervan blijken dat het arbeidshof zonder die laatste overweging een langere opzeggingstermijn dan 39 maanden zou hebben toegekend.

De appèlrechters verminderen de aan eiser toekomende opzeggingstermijn bijgevolg op basis van een omstandigheid die geen verband houdt met eisers kans om een gelijkwaardige betrekking te vinden.

De appèlrechters hadden immers eisers kans om in het buitenland een gelijkwaardige betrekking te vinden reeds in de opzeggingstermijn van 39 maanden verrekend.

De omstandigheid welk nationaal recht de toepasselijke opzeggingstermijn bepaalt, kan op zich zelf uiteraard geen enkele invloed hebben op eisers kansen op een gelijkwaardige betrekking.

De appèlrechters miskennen daarenboven de toepassing van een Belgische wet van politie en veiligheid door de normale toepassing van die wet af te zwakken op grond van de omstandigheid dat de *lex contractus* in casu Amerikaans recht is.

De appèlrechters schenden derhalve ten eerste artikel 82 van de wet van 3 juli 1978 (zoals in het middel gepreciseerd) door bij de vaststelling van de aan eiser toekomende opzeggingstermijn rekening te houden met een omstandigheid die geen invloed heeft op eisers kans op een gelijkwaardige betrekking en schenden ten tweede de artikelen 82 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en 3 van het Burgerlijk Wetboek (zoals in het middel gepreciseerd) door eiser een geringere opzeggingstermijn toe te kennen op grond van de overweging dat eiser op het ogenblik van het ontslag veeleer toevallig onder de Belgische wetten van politie en veiligheid ressorteerde.

IV. Beslissing van het Hof

1. Eerste middel

(...)

2. Tweede middel

Overwegende dat de rechter, bij het vaststellen van de opzeggingstermijn ten aanzien van een bediende, bedoeld in artikel 82, §2, van de Arbeidsovereenkomstenwet, rekening dient te houden met omstandigheden die bestonden op het ogenblik van de kennisgeving van het ontslag, in zoverre deze omstandigheden de voor de bediende bestaande kans om een gelijkwaardige betrekking te vinden, beïnvloeden;

Overwegende dat het arrest bij de bepalen van de aan eiser toekomende opzeggingstermijn, na rekening te houden met de zeer geringe nog bestaande kans om hetzij in België hetzij in een ander land een gelijkwaardige betrekking wat betreft de functie en de beloning te vinden, ook rekening houdt met het gegeven dat de partijen door een arbeidsovereenkomst naar Amerikaans recht verbonden waren en dat [eiser] (...) eerder toevallig werd ontslagen op een ogenblik waarop hij zich nog kon beroepen op de Belgische wetten van politie en veiligheid;

Overwegende dat dit laatste gegeven geen omstandigheid uitmaakt in verband met de kans om een gelijkwaardige betrekking te vinden ; dat het arrest met de bedoelde overweging te kennen geeft dat de opzeggingstermijn in enige mate mag worden beperkt;

Dat het arrest, door mede op die grond de opzeggingstermijn te bepalen op 39 maanden, artikel 82 van de Arbeidsovereenkomstenwet en artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek schendt;

Dat het onderdeel gegrond is ;

OM DIE REDENEN,
HET HOF,

Vernietigt het bestreden arrest in zoverre het de aan eiser toekomende opzeggingstermijn op 39 maanden bepaalt en de verweersters op grond hiervan veroordeelt tot het betalen aan eiser van een opzeggingsvergoeding ten belope van 1.106.800,56 euro met interest en kosten ;

Verwerpt het cassatieberoep voor het overige ;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest ;

Veroordeelt eiser in twee derden van de kosten;

Houdt de overige kosten aan en laat de beslissing hieromtrent aan de feitenrechter over;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Arbeidshof te Brussel.

De kosten begroot op de som van tweehonderd tweeënnegentig euro tweeënnegentig cent jegens de eisende partij en op de som van tweehonderd zesenvestig euro drieëntachtig cent jegens de verwerende partijen.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, derde kamer, te Brussel, door afdelingsvoorzitter Robert Boes, de raadsheren Ernest WaÛters, Ghislain Dhaeyer, Greta Bourgeois en Eric Dirix, en in openbare terechtzitting van drie februari tweeduizend en drie uitgesproken door afdelingsvoorzitter Robert Boes, in aanwezigheid van advocaat-generaal Anne De Raeve, met bijstand van eerstaanwezend adjunct-griffier Lisette De Prins.

